

352

L-24

ԻՆՉՊԵՍ ԱՇԽՈՒԺԱՑՆԵԼ ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ

Խաչիկ Ժեզեյան 1926

30.04.2013

01 MAR 2010

352

L-24

Զ. ԼԱՎՐԵՆՏԵՎ.

ԻՆՉՊԵՍ ԱՇԽՈՒԺԱՑՆԵԼ

ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

1007
33575

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԹՅՈՒՆ

ՄՈՍԿՎԱ

1926

Чапечатано в типогр. Госиздата
 „Красный Пролетарий“
 Москва, Пименовская
 ул., д. № 16, в коли-
 чест. 4000 экз.
 Главлит
 № 54313.

Մենք թեւակոխել են մեր հեղափոխութեան մի աշխարհի շրջան, յերբ բանվոր դասակարգի և գյուղացիութեան դաշինքի պահպանման և ամրապնդման հարցը դարձել է մեր քաղաքական, տնտեսական և կուլտուրական կյանքի ամենահիմնական, ամենահրատապ և ամենաանհետաձգ-գելի խնդիրը: Մենք այժմ լրջորեն և յերկար ժամանակով, նոր հիմքերի վրա,—մեր յերկրի տնտեսական և կուլտուրական աճման հիմքերի վրա,—պետք է ամրացնենք պրոլետարական քաղաքի և աշխատավոր գյուղի, բանվորների ու գյուղացիների դաշինքը, պետք է հաստատուն դարձնենք գյուղացու վստահութիւնը դեպի բանվորներն ու նրանց ղեկավարութիւնը. աշխատավոր գյուղացիութիւնը պետք է վերջնականապէս գրավենք պրոլետարական հեղափոխութեան և սոցիալիստական շինարարութեան կողմը, պետք է գյուղացու մեջ հաստատուն դարձնենք այն համոզմունքը, վոր սոցիալիստական շինարարութիւնը, բուրժուական կարգերի հետ համեմատած, ձեռնտու յե նրա համար:

Կոմունիստական կուսակցութիւնը իր ուշադրութեան կենտրոնն է դարձրել գյուղում տարվող աշխատանքը:

Կուսակցութիւնը հայտարարել է, վոր գյուղում մեր հիմնական անելիքը պետք է լինի՝ խորհուրդները ուժեղացնել և աշխուժացնել, գյուղացիութեան ակտիվութիւնը խորհրդային աշխատանքի համար ոգտագործել:

Տնտեսական հացոյդութիւններ յեւ խորհրդային ապարատի քարտէշով.

Մեզ բոլորիս համար միանգամայն պարզ է, վոր գյուղացիութեան հետ դաշնակցելու քաղաքականութիւնը չի սահմանափակվում միայն խորհրդային ստորին ապարատի բարելավումով, անկուսակցականներին աշխատանքի քաշելով և այլն: Առաջին հերթին տնտեսական խնդիրներն են վորոշելու բանվորա-գյուղացիական դաշինքի բախտը: Բանվոր դասակարգի՝ գյուղացիութեանը ղեկավարելու գործը, գյուղացիութեան վստահութիւնը դեպի բանվորները — կամրապնդվին առաջին հերթին այն չափով, ինչ չափով խորհրդային Իշխանութիւնը տնտեսական հաջողութիւններ կունենա, ապրանքները գյուղի համար կաժանանան, հարկերը կթեթեանան, գյուղատնտեսութեան բարձրացման համար վարկ կհատ-

կացվի, հողաշինարարական և մեքիորատիվ աշխատանքներ կտարվեն, գյուղատնտեսական, սերմացուի և ուրիշ ոգնութիւն կհասցվի և այլն:

Սակայն սխալ կլինէր բանվորա-գյուղացիական դաշինքի ամրապնդման գործը սահմանափակել բացառապէս տնտեսական հարցերով: Գյուղացիութիւնը պակաս չէ տուժում այն անկազմակերպութիւնից, հիվանդագին յերևույթներից, վորոնք բուն են դրել մեր խորհրդային, մանավանդ ստորին, ապարատներում: Բյուրոկրատիզմ, գործի ձգձգում, կաշառակերութիւն, քմահաճույք, արբեցողութիւն, անուշադիր վերաբերմունք դեպի շարքային այցելուն, անփույթ վերաբերմունք դեպի բնակչութեան անհրաժեշտ կարիքները, — բոլոր այս՝ մեր ապարատում հաճախ հանդիպող հիվանդագին յերևույթները փոքր դեր չեն խաղում գյուղացիական կյանքում և դեպի խորհրդային Իշխանութիւնն ունեցած նրա վերաբերմունքի հարցում:

Բացի այդ, խորհրդային որդանների աշխուժացման և բարելավման հարցը ունի իր զուտ քաղաքական կողմը: Գյուղացիութիւնը պրոլետարիատի ղեկավարութեան տակ մասնակցում է իշխանութեան, մեր բանվորա-գյուղացիական յերկրի կառավարութեան գործին՝ գյուղական և գաւառամասային խորհուրդների միջոցով, ընտրելով

ներկայացուցիչներ՝ գավառամասային, գավառային և կենտրոնական իշխանության որգաններում աշխատելու համար.— աշխուժացնել խորհուրդները— այդ նշանակում է գյուղացիների համար ավելի իրական, հասկանալի և մատչելի դարձնել նրա մասնակցութունը իշխանության յեվ յերկրի կառավարման գործում: Իսկ չե՞ վոր գյուղացիութունն իշխանության մասնակից անելը հանդիսանում է մեր քաղաքական ուժի հենարաններից մեկը:

Յեթե մենք այժմ չենք կարող գյուղացիությանը լիովին տալ այն նյութական տնտեսական ոգուտները, վոր նա մեզանից իրավացիորեն սպասում է և պահանջում, յեթե մենք դեռ այնքան աղքատ ու քայքայված ենք, վոր ներկա բոլորին չենք կարող գյուղացիությանը ցույց տալ և ապացուցել խորհրդային կարգերի տնտեսական առավելութունները բուրժուականից, — սակայն դրա փոխարեն մենք կարող ենք հասնել նկատելի բարելավման՝ յերկիրը կառավարելու գործում, կարող ենք բուժել մեր խորհրդային ապարատը բազմաթիվ հիվանդագին յերևույթներից, մոտեցնել դա բնակչությանը և նրա կարիքներին, գյուղացուն հասկացնել և այնպես անել, վոր նա սրտանց մասնակցի յերկրի կառավարության գործում:

Դրա մասին Իլիչը դեռ 1919 թվին ասել է մեզ.

«Մենք չունենք այնպիսի բարիքներ, վոր կարողանանք տալ միջակ գյուղացուն, իսկ նա նյութապաշտ է, գործնական և մեզանից պահանջում է շոշափելի նյութական այնպիսի բարիքներ, վոր մենք այժմ նրան տալ չենք կարող: Բայց մենք շատ բան կարող ենք անել մեր վարչական գործնեյության մեջ, այն է՝ բարելավել մեր ապարատը, վերացնել բազմաթիվ զեղծումները: Մենք կարող ենք և պետք է շրտկենք մեր կուսակցության գիծը, վոր բավարար չափով չեր տարվում միջակ գյուղացիության հետ դաշնակցելու, համաձայնության գալու ուղղությամբ»:

Ի հարկե, մենք տնտեսության մեջ հսկայական առաջադիմություն ենք ցույց տվել՝ համեմատած այն շրջանի հետ, յերբ քաղաքացիական կռիվը կլանել էր մեր բոլոր ուժերը: Սակայն հիմնականում այսօր ել Լենինի վերոհիշյալ միտքը հանդիսանում է հրատապ: Մենք դեռ չենք բացել գյուղացիության առաջ մեր տնտեսական հնարավորությունները, ուստի և առանձին ուշադրություն պիտի դարձնենք գյուղում «վարչական պրակտիկայի» վրա:

Գյուղացիության խաղախաղական ակտիվության
անոմալ

Ներկայումս գյուղում քաղաքական հիմնական փաստը գյուղացիության ակտիվության աճումն է, վորպես հետևանք գյուղի տնտեսական և կուլտուրական զարգացման:

Քաղաքացիական կռիվը վերջանալուց հետո անմիջապես գյուղացիական մասսան ամբողջ թափով ձեռնարկել է իր տնտեսությունը վերականգնելու աշխատանքին: Անցել է մի քանի տարի և մենք գյուղում ականատես ենք վոչ միայն գյուղատնտեսության բարձրացման, այլ և կուլտուրա-քաղաքական մեծ առաջխաղացության:

Գյուղացիական մասսան հանգստացել է ու իրեն հավաքել, նրա կուլտուրական մակարդակը բարձրացել է, պահանջներն ավելացել են, ակտիվությունն ուժեղացել է: Մենք այժմ գյուղում ունենք անկուսակցական առաջավոր գյուղացիների մի ամբողջ խավ, վորոնք անցել են իմպերիալիստական և քաղաքացիական պատերազմների, կարմիր բանակի դպրոցը, գյուղացիներ, վորոնք մասնակից են դարձել քաղաքական կյանքին՝ խորհուրդների, Կոմյերիտմիության, գյուղացիական հասարակական կազմակերպու-

թյունների և մեր մեծ հեղափոխության չտեսնված ու վիթխարի դպրոցի միջոցով:

Այդ առաջավոր գյուղացիները ձգտում են աշխատանքի՝ վարչության, գյուղացիական կյանքի կազմակերպման և բարելավման, գյուղատնտեսության բարձրացման գործում:

Գյուղացիությունը ձգտում է յերևան բերելու ինքնագործնեյությունը, դրա պատճառը վոչ միայն գյուղի տնտեսական և կուլտուրական աճումն է, այլ և վորակական վորոշ փոփոխությունները, վոր տեղի յեն ունեցած գյուղացու տնտեսության մեջ: Նորից բորբոքվում է պայքարը շերտավորվող գյուղացիության տարբեր խավերի միջև, նորից բորբոքվում է պայքարը չունևոր գյուղացիության և զլուխ բարձրացնող շահագործող կուլակային տարրերի հակադիր շահերի շուրջը: Այդ պայքարը շոշափում է գյուղացիության ամենակենսական, առորյա շահերը — և՛ հողաշինարարության ժամանակ, և՛ հարկը վճարելիս, և՛ կոոպերատիվի աշխատանքներում, և՛ կուլակի շահագործական ձգտումների դեմ կռվելիս, — ամենուրեք և ամեն բանում, յերբ զլուխ բարձրացնող կուլակը փորձում է ոգտագործել իր տնտեսական ուժը՝ գյուղն իրեն յենթարկելու և իր հարստությունն ավելացնելու համար: Մյուս կողմից աճում է աշխատավոր

գյուղացիութեան տնտեսութեան ապրանքայնութիւնը (կապը շուկայի հետ)։ Գյուղացիական տնտեսութիւնը զարգանում է այնպես, վոր գյուղացու միջերջների վաճառման պայմանները, շուկայում արտադրութեան միջոցներ և սպառման առարկաներ ձեռք բերելու պայմանները, դառնում են տնտեսութեան գոյութեան և զարգացման ամենակարևոր պայմաններից մեկը։ Այստեղից անխուսափելի յետ և գյուղացիութեան հասարակական այն ակտիվութեան զարգացումը, վորին վորպես հիմք ծառայում են՝ գյուղում դասակարգային հակասութիւնների և հասարակական կապերի աճումը և գյուղացիութեան՝ մեր յերկրի տնտեսական կյանքի վորոշ ընթացքով շահագրգռված լինելը։ Այստեղից և հասկանալի յետ այն ձգտումը, վոր պետք է ազդել և ավելի մոտ մասնակցութիւն ունենալ յերկրի կառավարման, նրա քաղաքական ու տնտեսական կյանքին վերաբերող հարցերի լուծման գործում։

Գյուղական տնտեսութեան մեջ մենք մոտենում ենք մինչպատերազմյան մակարդակին։ Բայց գյուղացիական մասսան այժմ չի կարող բավարարվել հետամնաց տնտեսութեան այդ մուրացկանական մակարդակով, վորը մեզ ժառանգութիւն է թողել հին կիսաճորտատիրական ցարական Ռուսաստանը։ Հեղափոխութիւնը գյու-

ղացիութեան մեջ զարթեցրել է հուժկու ձգտում դեպի արտադրական, տնտեսական ուժերի զարգացում, բարեկեցութեան բարձրացում, կուլտուրական կյանք։ Բայց այդ ճանապարհին կան բազմաթիվ արգելքներ։ Գյուղացին էլ հենց ցանկանում է ոգտադործել ձեռք բերած իշխանութիւնը, վորպեսզի կալվածատերից խլած հողի վրա «նոր գյուղ» կառուցի։

Գյուղացիության ակտիվությունը պետք է ընթանա խորհրդային գծով։

Եյականն այն է, վոր մեր գյուղացիութեան այդ ձգտումը, նրա ակտիվութիւնը ընթանա այնպիսի հունով, այնպիսի ուղղութեամբ, վոր զուգադիպի սոցիալիստական տնտեսական շինարարութեան մեր աշխատանքին։ Եյականն այն է, վոր գյուղացիական այդ ակտիվութիւնը ընթանա վոյ քե կուշակային գծով, այլ գյուղի պրոլետարական դեկադաւորության, խորհրդային աշխատանքի գծով։

Դա հենց այդպես կլինի միայն այն դեպքում, յեթե մենք սովորենք անկուսակցական աշխատավոր գյուղացիութիւնը, առջավոր գյուղացուն խորհրդում աշխատանքի քաշել, յեթե մենք գյուղացուն մոտեցնենք իշխանութեան, նրան մասնակից դարձնենք յերկիրը կառավելու գոր-

ծին և ամենից առաջ՝ գյուղում և գավառակում գյուղացիական տնտեսութեան և կենցաղի ղեկավարման ու կազմակերպման գործին: Դա նշանակում ե, վոր մենք վճռականապէս պետք ե հրաժարվենք գյուղում տարվող խորհրդային աշխատանքի այնպիսի ձևերից ու միջոցներից, վորպիսին մենք Ռուսաստանում գործադրում եյինք քաղաքացիական կռիւ տարիներին: Գյուղացուն «հրամայելու» միջոցը անհրաժեշտ եր այն տարիները, յերբ յերկրի, հեղափոխութեան բախտը կախված եր գյուղում ժամանակին հաց ժողովելուց, գյուղում հանդես յեկող քաղաքական տատանումների վճռական հաղթահարումից և ուժեղ, յերկաթե ձեռքով այնտեղ հեղափոխական կարգ հաստատելուց: Այդպիսի դրութեան համապատասխան՝ այն ժամանակ իշխանութիւնը գյուղում (Ռուսաստանում) կենտրոնացած եր այնպիսի նեղ գործադիր օրգանների ձեռքում, վորոնք կարող եյին շտապ և առանց տատանման կատարել վերից յեկող անհետաձգելի կարգադրութիւնները, ամենից առաջ տուրք հավաքելու (մասնատրում), գորահավաքի գործում և այլն: Մի կողմից այլանդակութիւններն ու զեղծումները, մյուս կողմից «հրամանատարութեան» հարցում չափից անցնելն, իհարկե, այն ժամանակն ել անհանդուրժելի եյին և առաջացնում

եյին գյուղացիութեան իրավացի անբավականութիւնը, ինչպէս նաև կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան պայքարը այդ յերևույթների դեմ: Սակայն յերկրի ամբողջ ուշադրութիւնը, ուժն ու յեռանդը դարձված եր մի ուղղութեամբ—յետ մղել թշնամուն, ձեռքում պահել հողն ու ֆաբրիկաները, իշխանութիւնը, իսկ հետագայում՝ սովը հաղթահարելու և տնտեսական կյանքի քիչ թե շատ տանելի պայմաններ ստեղծելու ուղղութեամբ:

Հարկադրաւ յեւ համոզում.

Այժմ դրութիւնն արմատապէս փոխվել ե: Այժմ թե իշխանութեան և թե մասսայի առաջ կանգնած են հերթական այլ խնդիրներ, նրանց ուշադրութեան կենտրոնն այժմ ուրիշ հարցեր են գրավում: Այդ նոր խնդիրները, այդ նոր հարցերը չեն կարող վճռվել աշխատանքի հին ձևերով: Գյուղացու տնտեսութիւնը բարձրացնել, գյուղացիութեանը հողաշինարարութեան համար կազմակերպել, ոգնել նրան՝ անցնելու *socialism* կոչւող յեկարային ազդեցութեան և հարստահարման դեմ, գյուղի կուլտուրան բարձրացնել, իշխանութեան ստորին ապարատը առողջացնել, ամուր կապե-

րով գյուղը կապել պրոլետարական քաղաքի հետ,
— այս բոլորն անհնարին և անիրականալի յե՛
վերեւից հրամայելու և լուկ վարչական կարգա-
դրությունների միջոցով: Ընդհակառակն, աշխ-
ւոյի խնդիրները, աշխատիւի ձեռնարկությունները
հնարավոր են և իրագործելի՝ ամենից առաջ գյու-
ղացիական լայն խավերը ոգտագործելով, նրանց
գործի մեջ քաշելով, նրանց ինքնագործնեյությու-
նը յերևան բերելով և, խորհրդային ուղղանների
հետ ձեռք ձեռքի տված ու կուսակցության ղե-
կավարությամբ, նրանց մասնակից անելով այդ
աշխատանքին: Գյուղացիության՝ նոր գյուղ կա-
ռուցելու աշխատանքը ղեկավարել կարող ե մի-
այն այն գյուղական կոմունիստը, միայն այն
խորհրդային աշխատողը, վորը վոչ միայն իշխա-
նության, հրամանի ուժով, այլ ամենից առաջ
հորդորելով, իր անձնական որինակով և ցուց-
մունքներ անելով ե դեպի իրեն զրավում գյուղա-
ցիությունը. պետք ե այնպես անել, վոր այն
նորը, ինչ վոր մենք կառուցում ենք գյուղում,
չլինի վերեւից կամ դրսից գյուղացիության
վզովը փաթաթած բան, կողմնակի և ոտար նո-
ւամուծություն, այլ լինի իրենց՝ ամենաառաջա-
վոր մասսաների և ապա բոլոր մնացած գյուղա-
ցիների գիտակից ձգտման և ստեղծագործական
աշխատանքի հետևանք: Ղեկավարել գյուղացիու-

թյունը, այդ— ներկա պայմաններում նշանակում
ե կազմակերպել գյուղացիական ակտիվությու-
նը, դրան տալ խորհրդային ուղղություն, իրեն՝
գյուղացիության շրջանից նորանոր ուժեր մաս-
նակից անել գյուղի մեր շինարարական աշխա-
տանքին:

Խորհուրդները մասսայական ինֆեագործունե-
յության մարմիններ են.

Գյուղացիական այդ հասարակայնությունն
ինչպե՞ս կազմակերպել և դրան ուղղություն տալ:
Ինչպիսի՞ մարմիններ կարող են և պարտավոր
են գյուղացիական այդ ինքնագործնեյությունը
կենտրոնացնել, իրեն՝ գյուղացիության միջից
յեկնող այդ ուժերն իրենց շուրջը համախմբել և
կազմակերպել:

Հարցը բոլորովին պարզ ե—այդ կարող են
անել, այդ պե՞տք և անեն մեր խորհուրդները:

Վորպես իշխանության մարմինների՝ խոր-
հուրդների բնույթն այնպես ե, վոր դրանք միա-
ժամանակ և՛ կառավարող մարմիններ են, և՛ մաս-
սայական ինքնագործնեյության մարմիններ:
Խորհուրդները հենց նրանով ել տարբերվում են
իշխանության բոլոր այլ ձևերից, վոր նրանց մի-
ջոցով բանվորներն ու գյուղացիներն իրականա-
ցնում են իրենց իշխանությունը և իրականա-

ցնում են վոչ միայն անուղղակի կերպով, վոչ միայն նրանով, վոր այդ իշխանությունը պաշտպանում է բանվորի և գյուղացու շահերը, — այլ և անմիջապես, նրանով, վոր մասսայի մասնակցությունն իշխանության գործերին ամենից լավ և ամենից լրիվ ապահովում է խորհրդային սիստեմով, խորհրդային սահմանադրությամբ:

Յեւ յերբ մեր կուսակցությունը գյուղի աճող ուժերը պետական աշխատանքին ու շինարարության մոտեցնելու խնդիրն է առաջադրում, — առաջին հերթին մեր առաջ ծառանում և խորհուրդների և ամենից առաջ խորհրդային իշխանության ստորին բջիջները՝ գյուղական յեւ գաղաղափայլուն խորհուրդների աշխուժացման խնդիրը:

Գյուղացիական ակտիվությունը — քաղաքական խնդիրների մասին խոսելու մի դադարկ ձգտում չէ: Գյուղացին ձգտում է գործնական աշխատանքի, նա ցանկանում է վոչնչացնել իշխանության որդաններում բուն դրած ձգձգումներն ու զեղծումները, ուղղում է լավացնել զարրոցների գրությունը, տուրքերի բաշխումը, բարելավել կոոպերացիայի աշխատանքը, արագացնել հողաշինարարական աշխատանքները, վերանորոգել կամուրջները և այլն և այլն:

Ի՞նչպես կարելի յի այդ բոլորն իրագործել:

Միայն խորհուրդների միջոցով, իշխանության այդ մարմինների միջոցով, վորոնք միաժամանակ և ծառայում են մասսաները կազմակերպելու ու նրանց ինքնագործնեյությունը յերևան բերելու համար:

Հենց խորհուրդներն են ընդունակ ընդգրկելու գյուղացու կյանքի բոլոր կողմերը — և՛ տնտեսության, և՛ կուլտուրայի, և՛ կենցաղի, և՛ կառավարելու հարցերում: Միևնույն ժամանակ միայն խորհուրդները կարող են ապահովել գյուղացու այդ ինքնագործնեյության համար այնպիսի ընթացք, վոր այդ ինքնագործնեյությունը սերս կերպով շաղկապվի խորհրդային պետություն և կոմունիստական հասարակություն կառուցելու մեր շինարարական աշխատանքին, և վոչ թե այդ աշխատանքին հակառակ կամ այդ աշխատանքին չվերաբերող ընթացք ստանա: Խորհուրդները, վորպես բանվորա-գյուղացիական մարմիններ, ներկայացնում են մեր հեղափոխության այդ յերկու հիմնական դասակարգերի զոդումի, շաղկապի (սմիչկայի) գործնական իրականացման ամենալավ ձևը, այդ շաղկապի, վորի հիման վրա մենք գյուղացիությունը կառավարողները վոչ թե կուլակային-բուրժուական, այլ սոցիալիստական զարգացման ուղիով:

Յեթե մենք այդ խնդիրների տեսակետից գնա-

335/6

հատենք խորհրդային իշխանության՝ գյուղում գոյութիւն ունեցող որգաններին՝ ստորին խորհուրդներին ներկա դրութիւնը, — այն ժամանակ կհասկանանք այժմ մեր կուսակցութեան կողմից առաջադրած խնդրի՝ խորհուրդների աշխուժացման ամբողջ նշանակութիւնը, կարևորութիւնն ու այժմեականութիւնը:

*Խորհրդային աշխատանքի քերությունները
գյուղում.*

Մենք այլևս չենք խոսի մեր ստորին ապարատում գոյութիւն ունեցող այն հիվանդագին յերևույթների մասին, ինչպես են՝ կաշառակերութիւնը, զեղծումները, քմահաճույքը, վորոնք յերբեմն արտահայտվում են ահուելի չափերով, ինչպես այդ վերջերս բացահայտ կերպով յերևան յեկավ մի շարք դատական գործերից (գյուղթըրթակիցներին հետապնդելու գործերը և այլն): Բայց և այնտեղ, ուր ապարատը քիչ թե շատ կանոնավոր ու շիտակ է աշխատում, գյուղացիական մասսան արդյոք միշտ է գգում իր կապը այդ ապարատի հետ, իր պատասխանատվութիւնը՝ խորհրդի վիճակի և աշխատանքի նկատմամբ:

Մեր գյուղական խորհուրդներն արդյոք այնպե՞ս են կապված գյուղական մասսաների հետ, վոր այդ մասսաները յեռանդուն մասնակցութիւն

ցույց տան խորհուրդների աշխատանքին, իմանան այդ աշխատանքի մասին և աշխատեն մասնակցել: Մենք դրան առանց թագցնելու պետք է պատասխանենք, վոր մեծ մասամբ մեր գյուղական խորհուրդների և մասսաների միջև այդպիսի կապ գոյութիւն չունի:

Բնակչութիւնը խորհուրդների ընտրութեանը շատ հաճախ անտարբեր է վերաբերվում, առանց վորևէ հետաքրքրութիւն ցույց տալու: Յե՛վ այդ վոչ միայն այն պատճառով, վոր առհասարակ գյուղացիական ակտիվութիւնը թույլ է, այլև այն պատճառով, վոր գյուղական մեր աշխատանքի շրջանում գոյութիւն ունեն լուրջ թերութիւններ:

Շատ տեղերում խորհուրդների ընտրութեան մասնակցել է ընտրական իրավունք ունեցող գյուղացիների այնպիսի չնչին մասը, ինչպես, որինսկ՝ 10—20 տոկոս: Յե՛վ այդպիսի դեպքերում գյուղացիք հաճախ այսպես են դատում. «Ե՛լ ի՞նչ գնանք ընտրելու, այնտեղ յերևի ամեն բան պատրաստ է. բ՛լիշը կամ ընտրական հանձնաժողովն ում վոր ուզի, նրան ել կընտրեն, իսկ մեզ մնում է միայն մատ բարձրացնել»:

Գյուղացիք և մանավանդ գեղջկուհիները հաճախ չեն ել իմանում ընտրութիւնների մասին, չգիտեն, թե իրենցից ո՞վ իրավունք ունի ընտ-

ըություններին մասնակցելու, չգիտեն՝ յե՞րբ և վո՞րտեղ են այդ ընտրությունները կատարվում:

Ընտրական ժողովը յերբեմն տարվում է այնպես, վոր աշխատում են, ինչ ել լինի, «անցկացնել» բլի՛թի կամ գավկոմի կողմից առաջարկված թեկնածուներին, բոլորովին հաշվի չառնելով մասսայի տրամադրությունը, նրա վերաբերմունքը դեպի այս կամ այն թեկնածուն: Յեվ հաճախ այնպիսի թեկնածուներ են առաջարկում, վորոնց չեն ճանաչում գյուղացիները, կամ ճանաչում են վատ կողմից:

Մենք հաճախ ի չարն ենք գործ դնում՝ գյուղի համար վերելից աշխատակիցներ նշանակելը, մինչդեռ տեղերում կարելի կլինի գտնել համապատասխան մարդիկ:

Կուսակցական բլի՛թների կողմից առաջարկվող ցուցակներում մենք աշխատում ենք, իհարկե՛վ անկուսակցական թեկնածուների, վորքան կարելի յե կուսակցականների թիվը ավելացնել: Ընտրական ժողովները հաճախ տարվում են այնպես, վոր ղեկավարություն են առաջացնում գյուղացիների մեջ, վորոնք այնքան ել ծանոթ չեն ընտրական տեխնիկային, ընտրության կանոններին և այդ պատճառով ել զգում են իրենց անողնակա՛ն՝ ընտրական հրահանգի այս կամ այն կետի հանդեպ (ինչպե՞ս է ընտրվում ընտրական

ժողովի նախագահությունը, ի՞նչպես ներկայացնել թեկնածուների ցուցակներ, քվեյարկել և այլն): Յեվ հաճախ, նույնիսկ իրենք՝ ժողովի ղեկավարներն են խախտում ընտրական կանոնները՝ գյուղացիներին զրկելով ընտրության հետևանքի վրա ազդելու հնարավորությունից: Այս կամ այն կոմունիստ-թեկնածուին կամ խորհրդային վարչական անձնավորությանը քննադատելը, անկախ նրա գործնական բովանդակությունից, վորոշ դեպքերում բացատրվում է վորպես հակախորհրդային յեւույթ և յերբեմն հանդիպում է անհիմն, խիստ ղեմադրության, սպառնալիքների, «կուլակ» և նույնիսկ «հակահեղափոխական» վորակումներին:

Հասկանալի յե, վոր այդպիսի միջոցները գյուղացիական մասսան վանում են վոչ միայն ընտրություններից, այլ և այդ ձևով ընտրված մարմիններից: Անկուսակցական շարքային գյուղացին, նույնիսկ առաջավոր գյուղացի «ակտիվիստը» այդ ճանապարհով վոչ միայն աշխատանքի չի լծվում, այլ և վանվում է նրանից, վորպիսի հանգամանքը հակասում է գյուղում տարվող մեր քաղաքականության և աշխատանքի բոլոր հիմունքներին:

Խորհուրդներին ընտրություններից այժմ անցնենք այդ խորհուրդների աշխատանքին: Հաճախ

խորհուրդները փոխարինվում են զբանց նախադասներով, փորոնք իրենց աշխատանքը տանում են առանց խորհրդի շարքային անդամների վերահսկողության ու մասնակցության. և նախադասների աշխատանքը բացառապես լինում է այն, փոր կատարում են բարձրագույն մարմինների վարչական և հարկային կարգադրությունները:

Մի շարք վայրերում մենք ականատես ենք այնպիսի դրություն, փոր հենց զբանով ել սահմանափակվում է խորհրդային ամբողջ աշխատանքը գյուղում: Մարդիկ կատարում են վերևից յեկող բոլոր կարգադրություններն ու հրամանները. այնինչ չեն հայտնաբերում և փոչ մի նախաձեռնություն՝ անտեսական ձեռնարկների կուլտուրական աշխատանքի գործում, այդ ձեռնարկներն իրականացնելու համար ազգաբնակչությունը կազմակերպելու գործում:

Խորհուրդների դերի այդպիսի խեղաթյուրումն արմատապես հակասում է ներկայումս նրանց առաջ դրված խնդիրներին:

Աշխուժացնել խորհուրդները—այդ նշանակում է փոչ միայն նրանց կապել բնակչության հետ (և՛ ընտրությունների ժամանակ, և՛ նրանցից հետո), փոչ միայն նրանց մեջ աշխատելու քաշել գյուղացիության առաջավոր խավերը, փոչ

միայն նրանց ամբողջ աշխատանքը կապել գյուղացիների շահերի և աշխատանքի հետ,—այլ և խորհուրդները դարձնել գյուղի շինարարության համայնապարփակ մարմիններ, գյուղի տնտեսական և կուլտուրական զարգացման և այդ զարգացմանը խորհրդային գծով (առաջին հերթին—կոոպերատիվ) ընթացք տվող ու կազմակերպող, ղեկավարող մարմիններ:

Հիմ (բ) Կենտրոնական Կոմիտեն, ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և տեղերի ներկայացուցիչների հետ կայացած խորհրդակցությունները ընդունել են խորհուրդները ուժեղացնելու մասին մի շարք սկզբունքային և գործնական փորձումներ: Այդ փորձումները իրենց գործնական մասում վերաբերում են—1) խորհրդների ընտրության կարգի բարելավման մասին, 2) խորհրդային ստորին մարմիններին, զբանց առաջ դրված ընդարձակ խնդիրները կատարելու համար, հնարավորություն տալու մասին, 3) խորհրդային ստորին ապարատի վիճակի բարելավման, նրա առողջացման մասին: Այս բոլորը բղիթում է քաղաքական հիմնական սկզբունքային խնդրից—աշխուժացնել խորհուրդները և զբանց աշխատանքին մասնակից դարձնել անկուսակցական գյուղացիական մասսաներին—մի միջոց՝ բանվորների և գյուղացիների դաշինքն ամրացնելու համար:

**ՀԿԿ (բ) Կենսկոմի փորձումները՝ գյուղ-
խորհուրդներն աշխուժացնելու մասին:**

Դեռևս 1924 թվի նոյեմբերին, ՀԿԿ Կենտրոնա-
կան Կոմիտեյի պլենումը, գյուղում տարվելիք
աշխատանքի մասին հանած իր բանաձևում, այդ
հարցի առթիվ տվել է քաղաքական հիմնական
ցուցմունքներ^{*)}: Ինչպատի ունենալով Կենտկոմի՝
գյուղում աշխատող բոլոր կոմունիստների հա-
մար պարտադիր այդ փորձման հսկայական ան-
հրաժեշտությունը, մենք այստեղ ամբողջովին
կտանք բանաձևի այն մասը, վոր վերաբերում
է խորհուրդների աշխուժացման խնդրին:

Կենտկոմի բանաձևն ասում է.

«Տնտեսական ամրապնդման հետ միասին
աճում է ամբողջ գյուղացիական մասսայի ակ-
տիվությունը: Ընդհանրապես գյուղացիության
և մանավանդ չքավոր գյուղացիների քաղաքա-
կան ակտիվության այդ աճումը կուսակցու-
թյունը պետք է աշխատի ուղղել ամենից առաջ

^{*)} Այս դերեկտիվները (ցուցմունքները) իրենց ուժի մեջ են
նաև մինչև որտեղ ԿԿ վերջին պլենումը այս դերեկտիվները չի փո-
փոխել. առկայն Կենտրոնական Կոմիտեն 1925 թ. սեպտ. 28-ի իր
ընթացիականով, ընդհանուր գծերով նույն խնդիրները լուսաբա-
նում է և ընդգծում, վոր ընտրությունների միջոցին պետք է աշ-
խատել չունեություն ու միջակ գյուղացիների միասնական ֆրոնտ
կազմել՝ թույլ չտալու կուլակներին (գյուղի գորբաներին) խոր-
հուրդների մեջ անցնելու:

դեպի խորհուրդների աշխուժացումը, խորհրդա-
յին, կոոպերատիվ և այլ կազմակերպություն-
ների գործնելիության ուժեղացումը: Գյուղա-
կան խորհուրդների աշխուժացման այդ խնդիրը,
վոր կապված է խորհուրդների աշխատանքի
աշխուժացման ընդհանուր հարցի հետ,—ներկա
մոմենտի հիմնական և ամենասուր խնդիրներից
մեկն է հանդիսանում:

Խորհրդային կարգերի հիմնական ամրապնդումը
և ընդհանրապես յերկրի քաղաքական պայմանները
ներկայումս համառորեն առաջ են քաշում՝ խոր-
հուրդներում իրեն գյուղացիության անմիջական
նախադեպությունը ընդարձակելու և անկուսակ-
ցական գյուղացիներին խորհուրդների ամբողջ
աշխատանքին ավելի մեծ չափով մասնակից
դարձնելու խնդիրը: Խորհուրդներն ուժեղացնե-
լու և աշխուժացնելու միջոցով կուսակցու-
թյան շուրջը պետք է ստեղծել անկուսակցական
ակտիվ գյուղացիության լայն կադրեր, վորտե-
ղից կուսակցությունը կարողանար նոր ուժեր
ստանալ, վորոնց միջոցով պետք է ամրա-
նա գյուղական լայն մասսաների հետ ունեցած մեր
կապը և ղեկավարությունը, իսկ ինքը, գյուղա-
կան մասսան պետք է էլ ավելի մերձենա խոր-
հուրդների աշխատանքին, խորհրդային մարմին-
ները էլ ավելի մեծ չափով իր սրտին մոտ ըն-

դուհի, վորպես զեկավար մարմիններ, և իրո՞ք աշխուժացնի խորհուրդներն աշխատանքը:

Գյուղի և գավառամասի խորհուրդների իրավունքների և աշխատանքի նյութական հնարավորութիւնների ընդարձակումը (գավառամասային բյուջեյի սահմանումի հետ կապված) և գավառամասային աշխատակիցների նյութական դրութեան բարելավման մասին արած վորոշումները կյանք անցկացնելը՝ գյուղական խորհուրդներում աշխատանքը կենդանացնելու և լայնացնելու համար իրական պայմաններ են ստեղծում:

Դրա հետ կապված՝ անհրաժեշտ է խիստ կերպով հետեւել, վոր պահպանվի հեղափոխական որինականութիւնը, պետք է կռիւ վարչական ամեն տեսակ քմահաճույքի դեմ, ամեն կերպ ուժեղացնել պայքարը բյուրոկրատիզմի դեմ և այլն:

Այդ բոլորը մեր առաջ է դնում հետեւյալ խնդիրները.

ա) Ընտրութիւններն ժամանակ խորհուրդներում և գործկոմներում անցկացնել մեծ թիւով անկուսակցական գյուղացիներ և զեղջիւհիներ, մանավանդ նրանց, վորոնք գյուղացիութեան շրջանում հեղինակութիւն են վայելում, ավելի լավ են արտահայտում գյուղացիութեան տրամադրութիւնները և կարող են խորհուրդներում ու

գործկոմներում ոգտակար աշխատակիցներ լինել: Խորհուրդների հանրապետական և համամիութենական մոտակա համագումարներում ավելացնել անկուսակցական գյուղացիութեան ներկայացուցչութիւնը կենտգործկոմների կազմի մեջ այնպես, վոր յուրաքանչյուր նահանգից ամենաքիչը մի անկուսակցական գյուղացի լինի (գլխավորապես այն գյուղացիներից, վորոնք անմիջապես կապված են տնտեսութեան հետ): Ընդամենն նրանց իրական հնարավորութիւն ընձեռնել՝ բարձրագոյն մարմինների աշխատանքին աւտիւժ ու լայն մասնակցութիւն ունենալու: Նրման միջոցներ ձեռք առնել նույնպես և նահանգներում ու գավառներում:

բ) Անհրաժեշտ է ընտրական սկզբունքի ավելի կանոնավոր պահպանում, խորհուրդների աշխատանքին ապորինի կերպով խառնվելու դեպքերի վերացում:

գ) Ամենակարճ ժամանակներում մի շարք ժողկոմատների (Հողժողկոմ, Լուսժողկոմ, Առժողկոմ, Ներքժողկոմ, Սոցապժողկոմ և Բ.Գ.Տ.) կոլեգիաների կազմը լրացնել 1—2 այնպիսի գյուղացի անդամներով (դրանց թիւում և անկուսակցական), վորոնք կապված լինեն գյուղի ամենալայն խավերի հետ: Շտապ կարգով ապահովել, վոր նահանգական և գավառական տեղա-

կան բաժանմունքներում կողբեցիւնքերի անդամներ (ինչպես և գործկոմի նախագահներ) ընտրվեն նաև գյուղացի (գրանց թվում նաև անկուսակցական) աշխատողներից:

դ) Մշակել խորհուրդների և գործկոմների աշխատանքն աշխուժացնելու և ընդարձակելու հարցը՝ խորհուրդներին և գործկոմների առանձին բաժիններին կից համապատասխան սեկցիաներ, կոմիտեաներ, խորհրդակցություններ կազմակերպելով, գեղջկուհիների պատգամավորական ժողովները գործի մեջ քաշելով, նույնպես և գյուղացիական կոնֆերենցիաներ ու համագումարներ կազմակերպելով:

ե) Ուժեղացնել սիստեմատիկ պայքարը հեղափոխական ուղինականությունը խախտողների դեմ (վարչական քմահաճույք, կաշառակերություն, բյուրոկրատիզմ և այլն)՝ մեղավորներին դատի հանձնելով, կուսակցական պատասխանատվության կանչելով և մամուլի միջոցով մերկացնելով:

զ) Խորհուրդների աշխատանքի քաղաքական ղեկավարությունն ուժեղացնելու համար, ուժեղացնել խորհուրդների և տեղական գործկոմների (գավառամասի) կոմունիստական ֆրակցիաների աշխատանքը, կազմակերպելով նրանց կանոնավոր հաշվետվությունն (իրենց գործ-

նեյության մասին) համապատասխան բջիջների և կուսկոմների առաջ:

(Ընկ. Մուրտովի՝ գյուղում տարվելիք աշխատանքի մասին արած ղեկուցման առթիվ Հ. Կ. Կ. (բ) ԿԿ պլենումի ընդունած բանաձևից):²

Այսպես ե գծել մեր կուսակցությունը գյուղական խորհուրդների աշխուժացման սկզբունքային և գործնական խնդիրները: Այդ հարցերը մանրամասն կերպով մշակված են մի շարք խորհրդային վորոշումների մեջ և կուսակցական շրջաբերականներում:

Խորհուրդների ընտրության վերաբերյալ մենք ունենք Խ. Ս. Հ. Մ. Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյին կից կազմակերպված՝ Խորհրդային Շինարարության Խորհրդակցության վորոշումը:

Պե՛տ և թա՛րեղավե՛ր ընձրո՛քյունե՛ր կոսա՛րեյո գործը

Անհրաժեշտ ե ընտրություններն այնպես կազմակերպել, վորպեսզի հնարավոր լինի գրավել ընտրական իրավունք ունեցող քաղաքացիների ճշող մեծամասնությունը: Կուսակցական բջիջները և խորհուրդներն ընտրություններից առաջ պետք ե կազմակերպեն ընդարձակ կամպանիաներ՝ լայն մասսաներին ընտրությունների նշանակությունը բացատրելու և այսպիսով նրանց

դեպի ընտրությունները գրավելու: Ընտրություններին մասնակցողների քանակն ավելացնելու հրաշալի միջոց է ընտրական իրավունք ունեցողներին անձնական ծանուցագիր ուղարկելը: Այնտեղ, վորտեղ այդ ծանուցագրային սխտեմն իրականացվում էր, այնտեղ յուրաքանչյուր գյուղացի, յուրաքանչյուր գեղջիկն էլ իմանում էյին, վոր իրենք իրավունք ունեն և պետք է մասնակցեն խորհրդի ընտրության, գիտեյին, թե վո՞րտեղ և յե՞րբ են կատարվում այդ ընտրությունները: Մեծ նշանակություն ունի և ընտրության համար այնպիսի որ նշանակելը, յերբ գյուղացիք ազատ են, և նույնպես այնպիսի տեղ, վորը հարմար է գյուղացիների համար:

Անկուսակցական գյուղացիներին պէ՛տք է մասնակից անել խորհրդի աշխատանքներին:

Կուսակցական բջիջներն հարկե վոչ մի դեպքում չպետք է հրաժարվեն ընտրությունը դեկալարելուց, իրենց թեկնածուներն առաջարկելուց և այլն, բայց անպայման անհրաժեշտ է այնպես առաջարկել այդ թեկնածուներին, վոր դա ընտրողների վզին գոռով փաթաթել չլինի և վորպեսզի խորհուրդում ու գործկոմում կոմունիստների շարքում բավականաչափ տեղ տրվի նաև անկուսակցական գյուղացիներին:

Ինչ: Ծիծաղելի կլիներ հուսալ, վոր մեր գյուղում մենք միայն կոմունիստները ձեռքով կարող ենք նոր կյանք կառուցանել: Կոմունիստները գյուղում մի կաթիլ են կազմում բազմամիլիոն գյուղացիական ծովում, և այդ մի բուռն կոմունիստները կարող են գյուղը իսկապես դեկավարել միայն այն դեպքում, յեթե իրենց շուրջն, կուսակցության ղեկավարության ներքո, աշխատանքի քաշած անկուսակցական գյուղացիների մի լայն խավ ունենան: Կարիք չկա ձգտել ավելացնելու կոմունիստների տոկոսը գյուղխորհուրդներում, գործկոմներում և այլն: Բանն այժմ վո՛չ այնքան կոմունիստների ավելի տոկոսն է, վորքան այն, վոր կոմունիստների ղեկավարության տակ կարողանանք կուսակցական ուղղություն տալ հազարավոր և տասնյակ հազարավոր անկուսակցական գյուղացի-աշխատողների աշխատանքին: Անհրաժեշտ է հատուկ զգուշությամբ վերաբերվել առանձին քաղաքացիներին ընտրական իրավունքից զրկելու հարցին: Այսուհետև չպետք է տեղի ունենան այնպիսի դեպքեր, յինչպես՝ աշխատավոր գյուղացիներին կուլակ համարելը, կամ յեկեղեցական խորհրդի անդամներին ու յեկեղեցական յերգեցիկ խմբում յերգողներին կրոնական ծխակատարներ հաշվելը:

Ընտրական հանձնաժողովները պետք է այն-

պէս կազմվեն, վոր նրանց մեջ մասնակցեն տեղական մարմինների նաև գյուղացիները, ներկայացուցիչները, ինչպէս և քաղաքացիների ժողովներում հատուկ ընտրվածները:

Պետք է վճռական կռիւ հայտարարել ապուրինի կամ ուղղակի բյուրոկրատիկ ճանապարհով թեկնածուներ «անցկացնելու» սխտեմի դեմ: Պետք է գյուղացիներին իրավունք տրվի հենց այդտեղ՝ ժողովում, առանց մինչև այժմ պահանջվող առանձին ձևականությունների, առաջարկելու իրենց թեկնածուները կամ թեկնածուների ցուցակը: Ընտրական ժողովները պետք է ղեկավարեն վոչ միայն ընտրական հանձնաժողովի ներկայացուցիչները, այլև նրանց հետ միասին ժողովի կողմից ընտրված նախագահությունները: Վոչ մի դեպքում չի կարելի հարկադրել, վոր ցուցակը քվեարկեն ամբողջովին՝ յեթե ամեն մի թեկնածուին առանձին քվեարկելու պահանջողներ կան:

Այս կամ այն թեկնածուին քննադատելը պետք է ամենաուղադիր վերաբերմունքի հանդիպի, և յեթե այդ քննադատությունը արժանի յե ուշադրության, պետք է հանել տվյալ թեկնածությունը և փոխարինել ավելի համապատասխան, ավելի հեղինակավոր թեկնածուով: Համենայն դեպս պետք է հրաժարվել հաճախ նկատվող սո-

վորությունից՝ ինչ ել լինի անցկացնել բժիշկ ցուցակն առանց փոփոխության:

Խորհուրդները սերտ կապել բնակչությանը, նրանց աշխատանքը բարելավել կարելի յե միայն այն դեպքում, յերբ մենք ռեակտոքյան կոնսեցնենք և կբարելավենք խորհուրդների ընտրության գործը:

Բջիշք ջրէսֆ ե փոխարինի խորհրդին:

Խորհուրդների հեղինակությունը բարձրացնելու գործում ահագին նշանակություն ունին նրանց և կուսակցական բժիշկների փոխհարաբերությունները: Մեզ մոտ այդ հարաբերություններն հաճախ այնպէս են, վոր բժիշք փոխարինում է խորհրդին, նրան կարգադրություններ է անում, փոխում է նրա ղեկավարներին, կատարում է նրա աշխատանքը: Խորհուրդը բժիշկով այդպէս փոխարինելն ահագին վնաս է բերում: Բժիշկի կողմից այդպիսի հրամանատարությունը վոչ միայն թուլացնում է խորհրդային ապարատը, այլ և առաջացնում է այն, վոր մասսաները կուսակցությունից դժգոհում են:

Ի հարկե ավելի հեշտ է անմիջապէս հրամայել, քան իր վորոշումներն իրականացնել խորհուրդների, գյուղացիական ժողովների միջոցով, և այլն: Սակայն յերբ մենք նպատակ ենք դնում

անկուսակցականներին աշխատանքի մեջ քաշել, խորհուրդները աշխուժացնել,—կուսակցական ղեկավարութեան այդպիսի միջոցները խորապէս հակասում են այդ խնդիրներին:

Մոսակցական ղեկավարությունը չքույրացնել,
այլ ուժեղացնել.

Ինքն ըստ ինքյան հասկանալի չէ, վոր մեր կուսակցութիւնը վոչ միայն չի հրաժարվում խորհուրդների աշխատանքները ղեկավարելուց և ուղղութիւն տալուց, այլ, ընդհակառակն, աշխատում ե այդ ղեկավարութիւնն ուժեղացնել: Կոմունիստի կամամբողջ բշիշի ղեկավարութիւնը չի թուլանում, այլ, ընդհակառակն, մի քանի անգամ ուժեղանում ե նրանով, վոր աշխատանքի մեջ են առնվում անկուսակցական մասսաներ, կուլտուրական և ախտիվ գյուղացիների խավեր, վորոնց անպայման պետք ե ղեկավարել կուսակցական վոգով, կուսակցական քաղաքականութեան վոգով: Սակայն այդ ղեկավարութեան մեթոդներն ու ձևերը պետք ե հիմնված լինեն վոչ թե հրամանատարութեան, այլ հորդորելու, վոչ թե հրամանի, այլ ցուցմունքներ անելու վրա: Լավ չե այն բշիշը, վորն ամեն բան իր ուժերով ե անում (իսկ կան և այնպիսի դեպքեր, յերբ տուրքն ել անմիջապէս բշիշն ե հավաքում). ուղիղ և

կանոնավոր աշխատում ե միայն այն բշիշը, վորն իր նախաձեռնութեանը, իր վերահսկողութեանն, իր ղեկավարութեանն իրականացնում ե մասսայի, գյուղացիական մասսայական մարմինների՝ խորհուրդների միջոցով և աշխատում ե, վորպէսզի կուսակցական գործը, բշիշի գործը գյուղում դառնա հասարակական մասսայական գործ, գյուղացիների գործը: Իսկ խորհուրդները պետք ե դառնան հենց այն հիմնական լծակները, վորոնց միջոցով կուսակցութիւնը շինարարութեան ամբողջ գործում կապվում ե անկուսակցական գյուղացիութեան հետ:

Հեղափոխության յեւ խորհրդային իշխանության քննամիներին պէտք ե դիմադրություն ցույց տալ:

Ի հարկե, այնպէս ել հեշտ չե առանց բացառութեան ամեն տեղ, առանց ընդհարումների լավ ընտրութիւններ կատարել: Համահանաբար կլինեն դեպքեր, յերբ կփորձի դրանից ոգտվել իշխանութեան ձգտող կուլակը, կփորձեն գլուխ բարձրացնել և մեր քաղաքական թշնամիները, հակահեղափոխականները: Հնարավոր ե, վոր այս կամ այն տեղ, խորհրդային ստորին ապարատներում, կուլակների, հակահեղափոխականների բուն դնելու և ամբանալու այդ փորձերը կատարվեն այնպիսի լոգունգների տակ, վոր թշնամական

լինին մեր կուսակցութեանը, թշնամական լինին բանվորներին ու գյուղացիներին դաշինքի գործին:

Բայց յետեւ վորեւէ տեղ հնարավոր են այդպիսի դեպքերը, դա միայն հաստատում է այն, վոր մենք վոչ մի դեպքում գյուղում մի կողմ չպիտի քաշվենք խորհուրդներին աշխատանքից, կամ թեկուզ փոքր չափով չպիտի թուլացնենք մեր ազդեցութիւնը նրանց աշխատանքի և ընտրութիւններին վրա: Կարեւորն այն է, վորպէսզի կուսակցութեան ղեկավարութիւնը գյուղում իրականանա՝ ամենից առաջ գյուղի մեծամասնութիւնը—նրա միջակ յեւ յիսկո՛ւ մասը—կուսակցութեան կողմը գրավելու ճանապարհով: Իսկ նրանց մեր կողմը գրավել և դրանով կուլակային բանակում գտնվող մեր թշնամիներին անմիապէս դարձնել մենք անսպասան կարող ենք, յետեւ միայն կոմունիստը և՛ հորդորելով, և՛ գործով է աշխատում գյուղացիական մասսաներում հեղինակութիւն ու հարգանք ունենալ:

Այն կոմունիստները, վորոնք գյուղում սովոր են ամեն մի դժվարութիւն հաղթահարել, դրանք պետք է սովորեն նմանապէս ուշադրութեամբ լսել գյուղացիների գործնական քննադատութիւնը, պետք է սովորեն գրոխները չկորցնել, այլ դիմադրել կուլակի և հակահեղափոխականի բոլոր հավակնութիւններին ու յետևյալ-

ներին, նրանց մերկացնելով գյուղացիութեան առաջ, բացատրելով նրանց պահանջների նպատակը և նրանց «քննադատութեան» անպատասխանատվութիւնն ու անգործնական բնույթը:

Մենք վերևում հիշատակեցինք, վոր խորհուրդներին հաճախ փոխարինում է միայն նախագահը: Դա հատկապէս խիստ կերպով նկատելի յետ գյուղխորհուրդներում, վորտեղ յերբեմն ընտրում եյին միայն մի նախագահ և քարտուղար: Նոր կանոնադրութիւնը լայնացնում է գյուղական խորհուրդների կազմը, կրկնապատկելով ներկայացուցչութեան չափը (1-ը 100-ից, փոխանակ մեկը 200 գյուղացուց): Պետք է ճշգրտել հասնել այն վիճակին, վորպէսզի գյուղական և գավառամասային խորհուրդներն իսկապէս լինեն այնպիսի լայն մարմիններ, վորոնք կուլեկտիվ կերպով ոգնում են և լուծում գյուղական կյանքի բոլոր կարևոր հարցերը:

Խորհուրդների աշխատանքին պէ՛տ է կենդանի բովանդակութիւն տալ:

Այդպէս է խորհուրդների աշխուժացման աշխատանքի առաջին մասը,—այն, ինչ վերաբերում է խորհուրդների ընտրութեան: Սակայն բավական չեն ընտրութիւնները լավ կազմակերպել, խորհուրդների աշխատանքին պետք է կենդանի բովան-

գակություն տալ: Պետք է աշխատել, վոր խորհուրդները մոտ կանգնած լինեն գյուղացիությանը վոչ միայն նրանով, վոր նրանց ընտրության ակտիվ մասնակցություն է ցույց տալիս վողջ գյուղացիական մասսան, այլ և գլխավորապես նրանով, վոր խորհուրդները, նոր գյուղի շինարարության գործում, գյուղացիության յեռանդի հայտնաբերման կենտրոն դառնան, վոր խորհուրդներն զբաղվեն բոլոր այն բազմապիսի տնտեսական, կազմակերպչական և կուլտուրական աշխատանքով, վորի կարիքը գյուղում այնպիսի սուր կերպով է զգացվում:

Գաղափարաբանական բյուրե:

Տեղական խորհուրդների այդպիսի աշխատանքի համար հիմք է ծառայում գաղափարամասային բյուլեն: Ձե՞ վոր միանգամայն պարզ է, վոր առանց միջոցների հնարավոր չէ վոչ գյուղական խորհուրդների աշխուժացումը և վոչ ել գյուղի կուլտուրական-տնտեսական պահանջների բավարարումը: Գաղափարամասային լավ կազմած բյուլեն հենց պետք է հիմք դառնա խորհուրդների գործնական աշխատանքների ծրագրի համար—դպրոցական գործի, ագրուկայանների, առողջապահության բարեկարգման,

տնտեսության բարձրացման և այլ ասպարիդներում:

ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի վերջին նստաշրջանի վորոշումն այն մասին, վոր առաջիկա տարում հավաքվող գյուղատնտեսական հարկից 200 միլիոն ռուբլի հատկացվում է «վոլոստային» (գաղափարամասային) բյուլենների ամրապնդման համար,—ներկայացնում է մի խոշոր և լուրջ քայլ, գաղափարամասային տնտեսությունը կայուն հիմքերի վրա դնելու համար: Դրա հետ միասին արդեն մի շարք միջոցներ են ձեռք առնված և դեռ ձեռք պիտի առնվեն ընդարձակելու գաղափարամասային բյուլեյի յեկամտային աղբյուրները, նրա ոգտին հատկացնելով տեղական նահանգային (գաղափարային) բյուլենների աղբյուրների վորոշ մասը, գաղափարամասային տնտեսության իրավասությանը հանձնելով տեղական շահակություն ունեցող պետական մի շարք գույքերը: Կուսակցական և խորհրդային տեղական աշխատակիցները պետք է առանձին խնամքով մոտենան տեղական բյուլեն կազմելու գործին, աշխատելով նրա յեկամտային մասը (գլխավորապես ի հաշիվ վոչ հարկային յեկամուտների) ավելացնել և միջոցները վորոշ ծրագրով ու նպատակահարմար ձևով բաշխել:

Գաղափարասացին և գյուղական խորհուրդների նոր կանոնադրությունը նկատելի կերպով ընդարձակել է նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները և նրանց առաջ դրել մի շարք ամենալուրջ խնդիրներ։ Ի՞նչ եր ներկայացնում գյուղխորհուրդը՝ համաձայն հին կանոնադրության։ Ի՞նչ տեղ եր գրավում նա խորհրդային մարմինների սխտեմում։ Առաջ գյուղխորհուրդը գլխավորապես համարվում եր վորպես տեղական վարչական միավոր, վորպես բարձրագույն իշխանության կատարողական մարմին,—ամենից առաջ հարկեր հավաքելու, գործառնալու և այլն հանձնարարություններ կատարելու գործում։ Տնտեսական և կուլտուրական ասպարիզում գյուղխորհուրդը համարյա վոչ մի իրավունք, վոչ մի անելիք չուներ։

Նոր կանոնադրությամբ դրությունն արմատապես փոխվում է և այդ կանոնադրության իրականացումը, գաղափարասացին բյուջեն ընդարձակելու հետ միասին, ամենահիմնական քայլն է կազմում խորհուրդների աշխուժացման և բնակչությունը խորհրդային աշխատանքի քաշելու գործում։

Գյուղխորհրդի իրավունքներն ու պարտականությունները.

Գյուղական խորհուրդը պետք է հոգա գյուղացիներին բարձրագույն մասին, աշխատելով բազմադաշտյան սխտեմի անցնել, վարելահողի ցրված, իրարից կտրված մասերը միացնել. նա պետք է կազմակերպի ընտանի կենդանիների բեղմնավորության (случивие пухкоти), անասնաբուժական, վարձով տրվող գյուղատնտեսական գործիքների կայաններ, նա պետք է գյուղացիներին սերմացույով ապահովի, ագրոկայանների աշխատանքը, հողի մշակման ձեերը բարելավի և այլն։

Գյուղական խորհուրդը պետք է աշակցի գյուղացիությունը կոոպերատիվ հիմունքներով կազմակերպելու, արտելներ, կոմունաներ, կոլեկտիվ տնտեսություններ, գյուղացիական փոխադարձ ոգնություն կազմելու, նա պետք է կովի չքավոր գյուղացիներին ստրկացնելու և հարստացնելու դեմ և այլն։ Գյուղական խորհուրդը ղեկավարում և կազմակերպում է նոր ձեռնարկություններ, գյուղատնտեսական մեքենաներ և գործիքներ նորոգելու համար արհեստանոցներ, դարբնոցներ, ջրաղացներ, գյուղատնտեսական մթերքները վերամշակելու համար զանազան

տնայնագործական ձեռնարկություններ և այլն:

Պոլսու-կրթական ասպարիզում գյուղական խորհուրդն աշխատում է բարելավել և զարգացնել դպրոցները, անգրագիտության վերացման կայանները, խրճիթ-ընթերցարանները, գրադարանները, նախադպրոցական հիմնարկությունները, նա հոգում է լրագրեր, գրքեր, ամսաթերթեր տարածելու գործի մասին:

Գյուղական խորհուրդը հոգում է հիվանդանոցների աշխատակի բարեշարժան, վարակիչ հիվանդությունների դեմ կռվելու, ճանապարհներն ու կամուրջները նորոգելու, հրդեհների դեմ միջոցներ ձեռք առնելու, պոստային կանոնավոր հաղորդակցություն պահպանելու մասին: Գյուղական խորհուրդը պայքար է մղում հանցագործության դեմ (կաշառակերություն, խուլիգանություն, անասունների գողություն և այլն), հսկում է հեղափոխական ուղինականության պահպանման վրա:

Գյուղական խորհուրդներին տրված են վարչական մի շարք իրավունքներ, վորոնք առաջ գավառամասային գործկոմիներին ելին վերապահված, ինչպես՝ քաղաքացիական գրության ակտերի գրանցում, Խորհրդային Խխանության որոնքների պահպանման հսկողություն, պարտադիր փորձողների հրատարակություն և այլն:

Մենք տեսնում ենք, թե վորքան ընդարձակ և բազմակողմանին յեն գյուղխորհուրդների իրավունքներն ու պարտականությունները: Դրանց վրա հիմնված՝ մենք իսկապես կարող ենք աշխուժացնել ստորին խորհուրդները, վորպես գյուղի կազմակերպչական-տնտեսական և կուլտուրական աշխատանքի կենտրոններ, իսկապես վոր կարող ենք գյուղացիությանը մասնակից անել այդ աշխատանքին:

Ավելի լայն, ավելի խոշոր և դառնում գավառամասային գործադիր կոմիտեների դերը:

Գավառաւստային գործկոմ.

Գավառամասային գործկոմը գավառամասի սահմաններում ներկայանում է իշխանության բարձրագույն մարմինը, վորի ուղինական կարգադրություններին յենթարկվում են ամյալ շրջանում գանվող բոլոր կազմակերպություններն ու հիմնարկությունները:

Ունենալով վարչական բավականաչափ իրավունքներ, աշխատելով գավառամասային բյուջեյի հիմունքներով, գավառամասային գործկոմը միևնույն ժամանակ հանդիսանում է գյուղական խորհուրդների աշխատանքի ղեկավարը և գավառամասի ամբողջ տնտեսական ու կուլտուրական աշխատանքի կենտրոնը: Հետևաբար գյուղխոր-

հուրդներին վերաբերող այն բոլոր խնդիրները, վորոնց մասին մենք վերը խոսեցինք, գավառամասային գործկոմի առաջ այդ խնդիրներն ավելի լայն չափով են դրվում: Այն, ինչ վեր չի կարելի իրականացնել գյուղի մասշտաբով, կարելի չէ իրականացնել գավառամասային մասշտաբով: Մյուս կողմից, գյուղխորհուրդներն իրենց աշխատանքի ընթացքում հենվում են գավառամասային գործկոմների նյութական և կազմակերպչական ոգնության, նրա ցուցմունքների և ղեկավարության վրա:

Գյուղատնտեսության բարձրացումը, գյուղացիության կոոպերացումը, փոխադարձ ոգնության կազմակերպությունը, արդյունաբերական և տնայնագործական ձեռնարկությունների ղեկավարությունը, կուլտուր-կրթական աշխատանքը, առողջապահությունը, բարեկարգությունը, տեղական բյուջե կազմելը, ֆինանսական մարմիններին տուրք հավաքելու գործում աշակցություն ցույց տալը, գավառամասի սահմաններում գտնվող բոլոր մարմինների և հիմնարկությունների աշխատանքի ղեկավարությունը, ուղղություն տալն ու համաձայնեցումը, գավառամասում պաշտոնյաների նշանակումը, միլիցիայի գործնեյությանն ուղղություն տալը, հանցագործության դեմ պայքարելը, պարտադիր վո-

րոշումներ հրատարակելը և նրանց խախտման համար վարչական տուգանքներ սահմանելը, զինապարտների հաշվառումն, զորակոչի կատարումը, գյուղխորհուրդներին ցուցմունքներ տալը, հրահանգելը և դրանց աշխատանքի ստուգումը, գյուղական խորհուրդների և գավառամասային համագումարների համար պատգամավորներ ընտրելու գործի կազմակերպումը, հակահեղափոխության դեմ կռիվ մղելը, հեղափոխական կարգի պահպանումը և այլն, և այլն,—ասա գավառամասային գործկոմների աշխատանքի հիմնական սպարեզները՝ այդ գործկոմներին տրված իրավունքների և պարտականությունների ներկա սահմաններում:

Մենք կանգ առանք խորհուրդների՝ գյուղում տարվող աշխատանքի այդ հարցերի վրա վոչ թե նրա համար, վոր մանրամասն պատմենք, թե նրանք ինչ պիտի անեն իրենց գործնական աշխատանքի ընթացքում (դա գործնական հատուկ գրքերի և բրոշյուրների խնդիր է), այլ նրա համար, վորպեսզի ընդգծենք այն միտքը, վոր խորհուրդները գյուղում պետք է ընդգրկեն շինարարության բոլոր կարևորագույն կողմերը, նրանք պետք է դառնան ինքնագործոն մարմիններ՝ տնտեսությունն ու կուլտուրան գյուղում բարձրացնելու, նրանք պետք է դառնան կենտ-

ըոններ՝ մասսաներին աշխատանքի քաշելու:

Մասնակցութիւններ չունենալու համար: Գաղութացիները չեն կարողացել համարձակուիլ իրենց հետ իրենց հետ:

Այդ տեսակետից անհրաժեշտ է խորհուրդներ հանդիպելու աշխատանքին աշխատանքի կազմակերպել, վոր դա չլինի անհատներին նեղ շրջանի վաղ բոլորողներին աշխատանք, այլ վոր նրանում մասնակցեն գյուղի բոլոր կուլտուրական ուժերը—և՛ գյուղացիներին, և՛ գյուղական ինտելիգենցիային: Խորհուրդներ կը պահանջուի և՛ կազմակերպել մի շարք սեկցիաներ ու կոմիտեաներ, վորոնց անդամները կարողանային մշակել ու իրականացնել խորհրդային աշխատանքի զանազան խնդիրները:

Այդ սեկցիաներն ու կոմիտեաները, վորոնք աշխատանքի յեն քաշում խորհրդի բոլոր շարքային անդամներին ու աշխատողներին, պետք է կազմակերպվեն խորհրդի աշխատանքի հիմնական ճյուղերին համապատասխան:

Այսպիսով, պետք է կազմակերպել հողային (գյուղատնտեսական) սեկցիա, կոոպերատիվային, կուլտուր-կրթական, տեղական տնտեսութեան և բարեկարգութեան, ֆինանսա-հարկային սեկցիաներ և այլն:

Գյուղական խորհուրդներին կը պահանջուի և՛ անհրաժեշտ է անհրաժեշտ վերապատուելիչ հանձնաժողովներ՝ գյուղ-

խորհրդի աշխատանքը տնտեսական կողմից ու ֆինանսական հարցերը ստուգելու, ինչպէս նաև գեղծումներին դեմ պայքարելու համար: Գաղութացիները գործկոմներին կը պահանջուի կազմակերպել գյուղական խորհուրդներին նախագահներին կանոնավոր համագործակցութեան, ինչպէս և գյուղի բոլոր հասարակական կազմակերպութեաններին լայն խորհրդակցութեաններ՝ գյուղի տնտեսական և կուլտուրական շինարարութեան հարցերի վերաբերյալ:

Խորհուրդներն իրենց գործունեութեան մասին կանոնավոր կերպով պետք է հաշիվ տան քաղաքացիներին ընդհանուր ժողովներում: Գաղութացիները և գաղութային գործկոմները պետք է հաշիվ տան խորհուրդներին գաղութացիներին համագործակցութեան: Ըստ վորում այդ համագործակցութեան պիտի կազմակերպվեն վոչ թէ հապճեպ, այլ պիտի շարունակվեն յերկու-յերեք օր, վորպէսզի գյուղացիութեան ներկայացուցիչներին հնարավորութեան տրվի ըստ կարելոյն լայն կերպով արտահայտվելու բոլոր հարցերի վերաբերյալ:

Գյուղացիներին ժողովները գյուղի կյանքում վորոշ և ճշգրիտ նշանակութեան պիտի ստանան: Դրանք պետք է համալրվեն ամենաքիչ ամիսը մեկ անգամ և զբաղվեն տվյալ գյուղի տնտես-

սուլթանն և բարեկարգութեան հարցերով: Այդ ժողովներին պիտի մասնակցեն վոչ միայն «ընտանիքի մեծերը», ինչպես դա շատ հաճախ երլինում, այլև ընտրական իրավունք ունեցող բոլոր չափահաս աշխատավոր բնակչութիւնը: Այդ ժողովները չպիտի իրենցով փոխարինեն գյուղական խորհուրդները, իսկ վերջիններս ել չպիտի այդ ժողովները փոխարինեն:

Վերջապես բնակչութեանը մոտիկ լինելու տեսակետից կարևոր ե նույնպես և այն, թե խորհուրդները վորտեղ են գտնվում: Գաղափարաւորապէս չափազանց լայնացումը, ինչպես և այն հանգամանքը, վոր մի շարք գյուղեր միասին միայն մեկ խորհրդով են կառավարվում, — դրանք անհարմարութիւններ են ստեղծում բնակչութեան համար՝ նրան հեռացնելով ու կտրելով խորհուրդներից: Չպետք ե թույլ տալ այդպիսի չափազանց լայնացում:

Խորհուրդների աշխուժացումը — այդ վոչ քե ազի-սացիոն գեղեցիկ խոսք ե, այլ մեր աշխատանքի հիմնական գիծը:

Պարզ ե միանգամայն, վոր մեր գյուղի պայմաններում (գյուղերում թանձր խավար ե տիրում, նրանք իրարից ցրված են ու կտրված, նրանցում համապատասխան ուժեր բացակա-

յում են և աշխատակիցների նյութական դրութիւնը անբավարար ե), գյուղական միջավայրի ծանր պայմաններում, — խորհուրդների աշխուժացման խնդիրն այնքան ել հեշտ գործ չե: Ուստի և այդ խնդիրները մենք կարող ենք իրականացնել վոչ թե հարվածային կամպանիայի ձևով, այլ համառ, լուրջ և տևական աշխատանքի միջոցով: Պետք ե անվախ մերկացնել մեր գյուղական խորհրդային ապարատի բոլոր բացերը, պետք ե վերադաստիարակել մեր գյուղական աշխատակիցներին, պետք ե բոլորն ել լավ ըմբռնեն, վոր խորհուրդների աշխուժացման լուրջագը ազիտացիայի, արտաքին աշխարհի համար չե վոր հայտարարված ե, այլ վոր դա մեր աշխատանքի հիմնական դեկալիտ գիծն ե: Կուսակցութիւնը վոչ թե գեղեցիկ խոսքի, այլ համառ, յերկարատե աշխատանքի համար ե իր առաջ դրել այդ խնդիրը — բարելավել տեղական գյուղական աշխատանքը, բարելավել գյուղի կուլտուրական, քաղաքական և տնտեսական կարիքների բավարարման գործը, գյուղի ակտիվ խավերը մերձեցնել խորհրդի աշխատանքներին, վոչնչացնել գյուղում դեռևս յերբեմն-յերբեմն հանդես յեկող անորինականութիւնները, քմահաճույքը, բյուրոկրատիզմը, հրամաններ արձակելը, արհամարհական վերաբերմունքը դեպի գյու-

դացու գանգաւոր, դեպի նրա հայտնած անբա-
վականութիւնն ու քննադատութիւնը։

Անկուսակցականներին աշխատանքի խաշորո յեղ
գյուղական կոմունիստի դերի մասին

Յերբ կոմսակցութեան Կենտրոնական Կոմի-
տեն խորհուրդներին աշխուժացման լոգունգը հայ-
տարարելուց հետո սկսեց անվախ ու վճռական-
որեն մերկացնել մեր գյուղական աշխատանքի
բոլոր բացերը,—գյուղական աշխատողներից վո-
մանք չհասկացան այդ քաղաքականութեան ելու-
թիւնը և դա համարեցին վորպես «արշավանք»
գյուղական կոմունիստների դեմ։ Տեղ-տեղ
ձայներ են լսվում գյուղական կոմունիստի
մատուցած ծառայութեան «թերագնահատման»
մասին, կոմունիստի, վորն աշխատում է գյու-
ղի չափազանց ծանր պայմաններում, բավարար
դեկավարութիւն և ոգնութիւն չի ստանում,
վորը շրջապատված է մանր բուրժուական տար-
րերով, գուրկ է քաղաքական բավարար զարգա-
ցում ստանալուց և այլն և այլն։ Այդպիսի ձայ-
ները միայն վկայում են, վոր հարցի ելութիւն-
նը չի ըմբռնված։ Միանգամայն պարզ է, վոր
այժմ վոչ միայն խոսք չի կարող լինել գյուղա-
կան կոմունիստի դերի և նշանակութեան թերա-
գնահատման մասին, այլ ընդհակառակն,—անկու-

սակցական ակտիվը աշխատանքի մոտեցնելը,
գյուղացիական մասսան խորհրդային քաղաքա-
կանութեան, բանվոր-գյուղացիական դաշինքի
գծով աշխատանքի գրավելը,—այս բոլորը մի խա-
նի անգամ ավերացնում է գյուղական կոմունիս-
տի պատասխանատւութիւնը, «սասնապատկում է
խորհրդային հասարակարքի բոլոր արտահայ-
տութիւնները գյուղում կուսակցական գծով դե-
կալիստիկ նշանակութիւնը։ Առանց կոմսակցա-
կան այդպիսի լուրջ, մտածված և ուշադիր դե-
կավարութեան՝ ներկա պայմաններում գյուղում
մեզ կարող էր սպառնալ մեր քաղաքական դիր-
քերի կորուստ և այդ դիրքերի գրավում՝ կուլա-
կային (և քաղաքականապես նրանց համապա-
տասխան) խմբակների ու խավերի կողմից։

«Կառուցել կոմունիզմ վոչ-կոմունիստական
ձեռքերով»—հնարավոր է միայն այն ժամանակ,
յերբ մեր ամբողջ խորհրդային և հասարակական
մեքենայի դեկը գտնվում է կոմունիստական
ամուր անոթում։ Բջիջը չպետք է փոխարինի
խորհրդին, բայց բջիջը պատրաստ է իր ազդե-
ցութեան ամբողջ ուժով ապահովել խորհրդային
ապարատի կանոնավոր և հաշտակ աշխատանքը,
դրա համար քցիջը պատրաստ է ոգտագործել
գյուղի չքավորների և միջակների խավերում
ունեցած իր վողջ հեղինակութիւնը։

«Ձերամայել» — դա բոլորովին չի նշանակում իր ամբողջ աշխատանքը սահմանափակել ազդեցության վրա և պրոպագանդայով, դա նշանակում է իր յետևից տանել և՛ մասսաները, և՛ գյուղացիական ակտիվը, և՛ գյուղացիական կազմակերպությունները՝ գործնական ղեկավարութան և ուղղորդման մոտեցումի միջոցով, առաջադրված խնդիրները պարզ կերպով նիշելու և մասսաների գիտակից ինքնագործնեցության միջոցով, այդ խնդիրներն իրականացնելու ուղիները մշակելու միջոցով, անկուսակցականների խավի ակտիվի աշխատանքի միջոցով — համոզելով ու գործով ապացուցել նրանց, վոր կուսակցական գիծը և կուսակցական վորոշումներն ուղիղ են:

Կուսակցության ղեկավարության ներքո՝ անկուսակցականներին աշխատանքի քաշելու խնդիրը նոր չէ: Այդ խնդիրն առաջ է քաշել Վլադիմիր Իլյինը դեռ 1922 թվին, յերբ նա կուսակցության XI համագումարում արտասանած իր հայտնի ճառում ասաց.

«Մեր կուսակցության լայն մասսաները չեն գիտակցում անկուսակցականներին աշխատանքի քաշելու անհրաժեշտությունը: Այդ մասին վորքան շրջաբերականներ է գրված, վորքան է խոսված, իսկ մի տարվա ընթացքում վորեւէ բան արված է: Վրչի՛նչ... Ահա թե մենք վորքան ենք

յետ մնացել այդ պահանջից, վորն այժմ հերթի է դրված. հա՛ն՝ թե ինչ չափով ենք մենք ապրում 1918 և 1919 թվերի տրադիցիաներով: Դրանք մեծ, նշանավոր տարիներ էյին. կատարված է համաշխարհային-պատմական գերազույն գործ: Իսկ յեթե մենք դեպի յետ այդ տարիներին նայենք և չտեսնենք, թե ռյոժմ ինչպիսի խնդիր է հերթի դրված, — այդ կլինի կորուստ, անկասկածելի բացարձակ կորուստ»:

Այժմ կյանքն ամենայն համառությամբ հիշեցնում է մեզ անկուսակցականներին աշխատանքի քաշելու խնդրի իսկական իրականացման անհրաժեշտությունը, և այստեղ չի կարող լինել վրչ մի ձգձգում՝ «18—19 թվականների տրադիցիաների» ազդեցության տակ:

Հարցի ելությունն այժմ կայանում է նրանում, վոր մեր ընկերները տեղերում յորջ յեղ ռնկեդորեն իրենց աշխատանքը փոխեն այնպես, ինչպես այդ նրանցից պահանջում է կուսակցությունը, ինչպես այդ անհրաժեշտ է գյուղի ներկա պայմաններում: Խորհրդային պետության ամբողջան, բանվորա-գյուղացիական դաշինքի, հետևապես և մեր ամբողջ պատմական գործի բախտն այժմ նշանավոր չափով վճռվում է ԽՍՀՄ տանյակ հաղարավոր գյուղերում, այնտեղ, ուր մի բուն կուսակցական աշխատողներ իրոք ծանր

պայմաններում ղեկավարում են գյուղացիության միլիոնավոր մասսաները: Այդ մի բուռն ընկերներն իսկապես կհամախմբեն իրենց շուրջը աշխատավոր գյուղացիությունը, յեթե նրանք առանց գոռոզության, նոր խնդիրների լրջության ամբողջ գիտակցությամբ ձեռնարկեն դրանց իրականացման և իրապես գյուղացիությանը ցույց տան տրոլետարիատի դիկտատուրայի և բանվորա-գյուղացիական դաշինքի առավելութունները՝ բուրժուական-դեմոկրատական իշխանության և հասարակակարգի բոլոր ձևերի հանդեպ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

62

Տնտեսական հաշուարկումներ յեվ խորհրդային ապարատի բարելավում	4
Գյուղացիության ֆադական ակտիվության անումը	8
Գյուղացիության ակտիվությունը պեժ և ընթանալու խորհրդային գծով	11
Հարկադրանք յեվ համոզում	13
Խորհուրդները մասնաշաղկապի ինքնագործնությունների մասին	15
Խորհրդային աշխատանքի քերությունները գյուղում	18
ՀԿԿ (բ) ԿԿ վորոշումները՝ գյուղխորհուրդները աշխուժացնելու մասին	24
Պեժ և բարելավել ընտրությունները կատարելու գործը	29
Անկուսակցական գյուղացիներին պեժ և մասնակից անել խորհրդի աշխատանքներին	30
Բջիջը չպեժ և փոխարինել խորհրդին	33
Կուսակցական ղեկավարությունը չքույացնել, այլ ուժեղացնել	34
Հեղափոխության յեվ խորհրդային իշխանության քանամիներին պեժ և դիմադրություն ցույց տալ	35
Խորհուրդների աշխատանքին պեժ և կենդանի բովանդակություն տալ	37
Գավառամասային բյուջե	38
Գյուղխորհրդի իրավունքները յեվ պարտականությունները	41
Գավառամասային գործկոմ	43

Մասաների մասնակցությունը խորհրդի աշխատանքում: Կանոնավոր հաճվեցվություն	46
Խորհուրդների աշխուժացումը—այդ վոչ քե ազիտացիոն գեղեցիկ խոսք է, այլ մեր աշխատանքի հիմնական գիծը	48
Անկուսակցականներին աշխատանքի փառելու յեվ գյուղական կոմունիստի դերի մասին	50

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0220810

ԳԻՆԸ 30 ԿՈՊԵԿ

39. 432

Агитпроп ЦК ВКП (б)
Библиотека деревенского коммуниста.

Յ. ԼԱՎՐԵՆՏՅԵՎ

**Как оживить
сельсоветы.**

На армянском яз.

Центральное Издательство Народов Союза С С Р

Москва

Никольская, 10.